

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Vinmonopolet
Postboks 6953 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

19/2335-4

. desember 2019

Oppdragsbrev til AS Vinmonopolet for 2020

1. Informasjon om totalrammen

Vi viser til Prop. 1 S (2019-2020) for Helse- og omsorgsdepartementet, og Stortingets behandling av budsjettet for 2020, jf. Innst. 2 S (2019-2020). Rammevilkårene for AS Vinmonopolet for 2020 følgende (i 1000 kr):

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet		
Post 85	Statens overskuddsandel	66 100
Post 86	Utbytte	2
Sum		66 102

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet, post 85 Statens overskuddsandel

Det vises til Prop. 1 S (2019-2020) for Helse- og omsorgsdepartementet, hvor det foreslås at statens andel av driftsoverskuddet fastsettes til 50 pst. av resultatet i 2019.

Statens andel av AS Vinmonopolets driftsoverskudd er på bakgrunn av budsjettert resultat i 2019 og en andel av overskuddet på 50 pst. anslått til 66,1 mill. kroner for 2020. Prosentvedtaket gjelder foran tallvedtaket.

Statens overskuddsandel skal innbetales til staten når regnskapet for 2019 er fremlagt våren 2020, senest innen 30. juni 2020. Når innbetalingen er foretatt, ber vi om at AS Vinmonopolet i et eget brev orienterer Helse- og omsorgsdepartementet ved Folkehelseavdelingen om innbetalt beløp og utregninger. Det skal fremgå uttrykkelig i brevet hvilket kapittel og hvilken post innbetalingen knytter seg til. Helse- og omsorgsdepartementet kan etter skriftlig

Postadresse
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Kontoradresse
Teatergt. 9
www.hod.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
983 887 406

Avdeling
Folkehelseavdelingen

Saksbehandler
Lilly Sofie Ottesen
22 24 85 53

forespørsel gi anledning til å utsette innbetalingstidspunktet for å avhjelpe selskapets behov for likviditet og derved redusere behovet for ekstern finansiering.

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet, post 86 utbytte

Utbyttet er i vinmonopolloven fastsatt til 5 pst. av aksjekapitalen på 50 000 kroner og utgjør 2500 kroner. Utbyttet innbetales samtidig med statens overskuddsandel. Helse- og omsorgsdepartementet skal informeres om innbetalingen i brev form. Det skal gå klart frem i brevet hvilket kapittel og hvilken post innbetalingen knytter seg til.

2. Satsingsområder og hovedprioriteringer for 2020

AS Vinmonopolet som alkoholpolitisk virkemiddel

AS Vinmonopolet er et av de viktigste alkoholpolitiske virkemidlene for å sikre ansvarlig salg av alkohol. Selskapets virksomhet skal bestå i omsetning av alkoholholdige varer over 4,7 volumprosent alkohol og alkoholfrie festdrikker, jf. alkoholloven § 3-1 og vinmonopolloven § 3. Selskapets virksomhet skal til enhver tid være i samsvar med vinmonopolloven og alkoholloven med tilhørende forskrifter. AS Vinmonopolet skal innrette sin virksomhet etter gjeldende alkoholpolitiske rammebetingelser.

Selskapet skal foreta juridiske vurderinger av tiltak de ønsker å iverksette som kan utfordre rammebetingelsene, særlig med henblikk på reklameregelverket i alkoholloven og virksomhetsbestemmelsen i vinmonopolloven § 3. I saker hvor det kan være usikkerhet om hvordan regelverket er å forstå skal saken forelegges for Helse- og omsorgsdepartementet skriftlig for avklaring i samråd.

Selskapet skal sørge for at omsetningen av alkohol skjer i kontrollerte former. Gjennom ansvarlig salg og regulert tilgjengelighet skal AS Vinmonopolet bidra til å begrense alkoholkonsumet og skadevirkningene av alkohol. For å sikre fortsatt oppslutning og legitimitet i befolkningen skal AS Vinmonopolet, innenfor eksisterende rammebetingelser, utvikle seg i takt med samfunnets forventninger og behov.

Utøvelse av AS Vinmonopolets samfunnsoppdrag

Selskapet skal prioritere sosial kontroll. AS Vinmonopolet skal ikke selge alkoholholdig drikk til personer som ikke oppfyller alkohollovens alderskrav eller er berusede. AS Vinmonopolet skal forhindre at andre kjøper alkohol til personer som ikke oppfyller alkohollovens alderskrav, såkalt langing. AS Vinmonopolet skal være en ansvarlig aktør i sosiale medier og ikke utfordre reklameforbudet i alkoholloven.

Ivaretagelse av likebehandlingsprinsippet

AS Vinmonopolet skal gi leverandører og produsenter markedsadgang på like vilkår i henhold til forskrift om AS Vinmonopolets innkjøpsvirksomhet mv.

Effektiv drift

Selskapet skal ha en mest mulig kostnadseffektiv drift. AS Vinmonopolet skal videreføre arbeidet med å kostnadseffektivisere virksomheten for å bedre lønnsomheten og soliditeten

uten at dette kommer i konflikt med Vinmonopolets samfunnsoppdrag og sentrale alkoholpolitiske målsettinger eller hensynene bedriften må ta som servicebedrift.

Butikketableringer

Selskapet skal i den grad det anses nødvendig og hensiktsmessig etablere ordinære utsalg innen økonomisk forsvarlige rammer. Videre utbygging av salgsnett må ses som en helhet og følgende kriterier bør gjelde:

- AS Vinmonopolet skal ved avgjørelser om butikketablering legge vekt på å finne en rimelig balanse mellom økonomiske kriterier, monopolordningens formål og så lik tilgang til selskapets tjenester som mulig.
- AS Vinmonopolet skal sørge for tilfredsstillende rutiner for håndtering av kommunens interesser og for informasjon om etableringskriteriene. Kommunen skal ha mulighet til å uttale seg om etablering av nye vinmonopolutsalg i sin kommune. AS Vinmonopolet må derfor på en egnet måte informere kommunene om hvilke kriterier som legges til grunn for butikketableringer.
- Netthandel mv.: AS Vinmonopolet skal, innenfor gjeldende regelverk, sikre kundenes gode og like tilgang til Vinmonopolets produkter og tjenester gjennom mulighet for handel både via telefon og nett.

Bærekraft/samfunnsansvar

AS Vinmonopolet skal implementere bærekraft/samfunnsansvar i sitt arbeid på en helhetlig måte tilpasset selskapets egenart. Selskapet skal integrere sosiale og miljømessige hensyn i sin virksomhet og i sine strategier. Selskapet skal ha retningslinjer for å forhindre og håndtere korrupsjon. AS Vinmonopolet forutsettes å være kjent med retningslinjene for samfunnsansvar.

HMS

AS Vinmonopolet skal aktivt følge opp HMS, herunder sykefravær, personer med nedsatt funksjonsevne, minoriteter, likestilling, yrkesaktivitet etter femti år og lærlinger.

Lederlønn

AS Vinmonopolet forutsettes å være kjent med retningslinjene for lederlønn.

Krise-, katastrofe- og krigssituasjoner

AS Vinmonopolet skal kunne håndtere krise-, katastrofe- og krigssituasjoner med basis i egen organisasjons ansvar og ressurser. Det forutsettes at selskapet har gode rutiner og en klar rollebevissthet overfor departementet, øvrige virksomheter innenfor den sentrale mat-, helse- og sosialforvaltningen, den utøvende helse- og sosialtjenesten og øvrige sektorer i de situasjoner som kan oppstå.

Internkontroll

AS Vinmonopolet skal etablere dokumentert internkontroll tilpasset risiko og vesentlighet. Risikofaktorer som kan medvirke til at målene til virksomheten ikke nås skal identifiseres og korrigerende tiltak innenfor eksisterende rammer skal beskrives.

Styret

Styret skal utarbeide en plan for eget arbeid og arbeide aktivt med kompetanseutvikling. Styret skal evaluere egen virksomhet. Et overordnet sammendrag av styreevalueringen skal sendes Helse- og omsorgsdepartementet etter avsluttet evaluering. Styret skal ha retningslinjer for fastsettelse av lønn til administrerende direktør.

Statistikk på rusområdet

Folkehelseinstituttet arbeider fortløpende med å forbedre statistikken på rusområdet. Vinmonopolet skal i den grad det er behov for det bistå instituttet i dette arbeidet.

Eierskapsmeldingen

Det vises til Meld. St. 8 (2019-2020) Statens direkte eierskap i selskaper – Bærekraftlig verdiskaping, som ble lagt fra 22. november 2019. Vinmonopolet bes om å sette seg inn i meldingen, ikke minst kapittel 10 som omhandler statens forvendinger til selskapene, og vurdere om det er punkter i meldingen som krever særskilt oppfølging fra selskapets side utover tematikk som er nevnt over.

3. Indikatorer og rapportering

Indikator	Tidspunkt for rapportering	Kommentar
Innskudd av inntektsskatt, statens overskuddsandel og utbytte	Årlig – når innbetaling er foretatt, senest 30. juni.	
Samfunnsoppdrag <ul style="list-style-type: none">- Alderskontroll og sosial kontroll- Utvikling i omsetning målt i volum og i liter ren alkohol fordelt på typer alkoholholdig drikk og ulike hovedvaregrupper- Utvikling i omsetningens andelsmessige fordeling mellom de ulike typene alkoholholdig drikk og hovedvaregruppene, målt i volum og i liter ren alkohol	Halvårlig – innen 30. juni og 31. desember	<i>HOD skal holdes orientert om arbeidet med samfunnsoppdraget. HOD skal ha tekst om gjennomføring av alderskontroll og sosial kontroll samt informasjon om kampanjer Vinmonopolet har gjennomført. Ved store endringer i resultater eller ved endringer i målemetode skal departementet underrettes skriftlig.</i>
Risikostyring herunder <ul style="list-style-type: none">- Risikofaktorer og arbeidet med å redusere risiko	Årlig – innen 1. april	

<p>Samfunnsansvar herunder</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samfunnsansvar generelt - Korrupsjon - Miljø - HMS - Leverandøroppfølging 	<p>Årlig innen 1. april påfølgende år</p>	<p><i>HOD skal holdes orientert om hvilke prosesser Vinmonopolet er i, hvilken utvikling som har funnet sted det siste året og fremtidige planer for videre arbeid med samfunnsansvar. Avvik fra tidligere rapporterte planer og rutiner skal rapporteres og forklares skriftlig. Manglende rapportering skal forklares skriftlig til HOD.</i></p>
<p>Kommuners interesser</p>	<p>Årlig innen 1. april påfølgende år</p>	<p><i>Tall på antall kommuner med og uten pol, samt antall aktive søkerkommuner.</i></p>
<p>Likebehandling</p>	<p>Årlig innen 1. april påfølgende år</p>	<p><i>Antall saker og utfall i klagenemnda</i></p>
<p>Internberedskap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Krise- og katastrofeområder - Håndteringsstrategier 	<p>Årlig innen 1. april påfølgende år</p>	
<p>Styret</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overordnet sammendrag av styreevalueringen 	<p>Årlig innen 1. april påfølgende år</p>	<p><i>Vinmonopolet skal rapportere på om styret foretar evaluering. Vinmonopolet skal innhente begrunnelse ved manglende evaluering og oversende denne til HOD.</i></p>
<p>Økonomiske data</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budsjetstatus og prognose for resten av året 	<p>Innen 1. juni og 1. oktober</p>	<p><i>Kort skriftlig vurdering av budsjettstatus og prognose for resten av året. Prognoseavvik skal forklares skriftlig.</i></p>
<p>Butikketableringer/endringer i butikkstruktur</p> <ul style="list-style-type: none"> - Struktur og størrelse på butikknett - Totalt antall butikker - Antall ny-etablerte butikker - Evt. nedleggelse 	<p>Innen 30. juni og 31. desember</p>	<p><i>Ved evt. nedleggelse skal HOD umiddelbart informeres skriftlig om vedtaket og dets begrunnelse.</i></p>

Fjernhandelsløsningene - Tall for omsetning gjennom nettside/app og gjennom kundesenteret	Månedlig innen 25. i påfølgende måned	
Salgsutvikling - Totalt og fordelt på fylker inkludert informasjon om bevegelsen i og forholdet mellom ulike produktgrupper	Månedlig innen 25. i påfølgende måned	<i>Skriftlig vurdering av salgsutviklingen. Juni og juli måned kan rapporteres samtidig innen 25. august.</i>
Periodisert budsjett	Månedlig innen 25. i påfølgende måned	<i>Endringer i estimater som er gitt som grunnlag for HODs budsjettproposisjon skal umiddelbart meldes HOD skriftlig.</i>

4. Særskilt rapportering

Fare for budsjettoverskridelse, inntektssvikt, eller andre situasjoner som krever Helse- og omsorgsdepartementets oppmerksomhet, eventuelt at Stortinget må orienteres, skal det rapporteres umiddelbart og særskilt om. AS Vinmonopolet skal komme med forslag til tiltak som bør iverksettes for å rette opp i slike situasjoner. Helse- og omsorgsdepartementet skal holdes orientert om prosesser knyttet til avanseøkninger. Helse- og omsorgsdepartementet skal informeres om saker som antas å ha alkoholpolitiske sider.

AS Vinmonopolet skal løpende rapportere om henvendelser til og fra Folkehelseinstituttet angående statistikk, dokumentasjon og forskning.

5. Budsjett for 2020, årsberetning og årsregnskap for 2019, styrepapirer

Budsjett for 2020 og endringer i budsjettet bes sendt Helse- og omsorgsdepartementet når det er behandlet i styret. Årsberetning og årsregnskap for 2019 bes sendt Helse- og omsorgsdepartementet ved Folkehelseavdelingen i 6 eksemplarer så snart de foreligger ferdig trykket. Indikatorer som nevnt i dette oppdragsbrevet forutsettes å være omtalt i årsberetningen. Årsberetning og rapporter på indikatorer som nevnt i punkt 3 skal sendes elektronisk til postmottak@hod.dep.no og merkes med "Rapportering oppdragsbrev 2020". Styrepapirer sendes Helse- og omsorgsdepartementet til orientering i etterkant av hvert styremøte.

Med hilsen

Geir Stene-Larsen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Lilly Sofie Ottesen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen